

vagyis az Ördög-szurdokot kerestük fel. Az 1800 m hosszúságú, helyenként rendkívül szűk és impozáns sziklafalak közé zárt szurdokot beépített létrák és hidak segítségével jártuk végig. két legkiemelkedőbb látványossága közül az egyik a 120 m hosszú Muževa hiža barlang. A barlangot, ameddig lehetett, bejártuk, ám a végén egy tó állta útját a továbbhaladásnak, melyet megfelelő felszerelés hiányában nem tudtunk leküzdeni. Így is szép képződményeket láthattunk.

A szurdok másik látványossága a Zeleni vir, vagyis a Zöldörvény vízesés, amely mellett hatalmas barlangszáj nyílik, amelyet azonban egy tó tölt ki, majd szifon akadályozza a további behatolást. A bőséges tavaszi csapadék következtében igen bővizű vízesés rendkívül látványos volt.

Délután a Lokve-barlangot szeretnénk volna felkeresni, amelybe tavaly felújítás miatt nem jutottunk be, de sajnos még mindig nem működött, ezért a csoport egy része által már tavaly megismert Golubnjak-park karsztos jelenségeit látogattuk meg újra.

Vasárnap délelőtt már csak pár órás zágrábi városnézésre volt alkalom, s máris elrepült a négy nap.

Az Ördög-szurdok részlete

Fleck Nóra

MKBT FRANCIAORSZÁGI TANULMÁNYÚTJA

Az Európai Szepeológiai Konferenciához kapcsolódóan Társulatunk 2008. augusztus 15–31. között 31 résztvevővel tanulmányutat szervezett. A két mikrobusszal lebonyolított utazás első hetében dél-franciaországi idegenforgalmi barlangok megtekintése szerepelt a programban. Az utazás első két napjában bőven élvezhettük az olasz és francia autópályákon kialakult hatalmas dugókat, melyek naponta min. 2 óras csúszást és emiatt bizonyos programok átalakítását is eredményezték. Első éjszakánkat Trieszt mellett, Monfalconében töltöttük, ahol a késői érkezést még megnehezítette egy rendkívül makacs zivatarsorozat is. Második éjszakánkat, a Vercors 2008 konferencia fő szervezőjének, Oliver Vidal-nak a jóvoltából egy hangulatos francia kisvároska parkjában töltöttük teljesen legálisan, egy vándorcirkusz és a vasárnapi kirakodó vásár sátrai mellett. Hiába, a francia Riviérán a legnagyobb főszezonban 31 fő részére sehol sem volt szálláshely.

Első hároméjszakás bázisunk a Gardon folyó mentén található Anduze hangulatos városkájának kempingje volt. Mielőtt ideérkeztünk volna, felkerestük a *Fontaine Vaucluse* hatalmas karsztforrást, amely az augusztusi igen alacsony vízállás ellenére is impozáns megjelenésű volt, illetve a *Thouzon-barlang* szalmacseppköveiben gyönyörködtünk. Ekkor még nem is sejtettük, hogy később milyen szalmacseppkőerdő vár majd bennünket a Vercors-ban.

Az elkövetkező napokban először a Franciaország legszebb barlangjaként nyilvántartott *Aven Armand*-ot kerestük fel. A hatalmas méretekkel rendelkező termekben leírhatatlan szépségű és méretű sztalagmitok sokaságát láthattuk, melyeket formájuk alapján a palacsinta- és pálmacseppkő típusba sorol a szakirodalom.

Átellenben vele található a *Dargilan-barlang*, amelyben közel 100 méter hosszúságú cseppkölefolys kápráztatott el. A barlangok után a *Montpellier le Vieux* sziklatornyait kerestük fel, amely leginkább az elbai homokkővekre emlékeztet. Sajnos hazafelé már javában sötétedett, így a rendkívül látványos *Abime de Bramabiau*, vagyis a Bömbölő ökör-szakadék és barlang megtekintésére már nem maradt idő. Csak felülről pillanthatunk le a hatalmas hasadékból kifolyó patakra.

Másnap a *Demoiselles (Tündér)-barlangot* látogattuk meg. Itt a hosszas várakozás kellemetlenségét némiképp ellensúlyozta, hogy az ISCA 1996. évi aggteleki konferenciáján megismert Guilhem de Grully igazgató úr egy-egy pohár sörre, illetve üdítőre vendégszolgálatát látta csoportunkat. Aznap délután csúcsát a *Clamouse-barlang* felkeresése jelentette. A barlangra helikopterrel való eljutás, fantasztikus kristálypamacsai, kristályvirágai jellemzők. A barlang képződményeinek látványánál már csak a várakozóknak az a több mint 50 méter hosszú sora volt megdöbbentőbb, amely a pénztárig kigyózott, és mindez egy szürke hétköznapi délutánon. Szerencsénkre – a már említett aggteleki ISCA-rendezvényen e barlang esetében is szerzett kapcsolat segítségével – nekünk ezt a sort nem kellett végigvárni.

Este bepillantottunk a varázslatos provance-i kisváros, Anduze életébe, amely az éjszakába nyúló kirakodóvásár miatt még számos extra látványosságot is kínál.

Másnap, búcsút mondva a levendulaillatú Provancenak, átköltöttünk a francia Grand Canyonnak nevezett Ardeche-folyó szurdokának bejáratánál található újabb hároméjszakai bázisunkra. Útközben három újabb idegenforgalmi barlangot fűztünk fel a gyűjteményünkbe. Az elsőként felkeresett *Cocalière-barlang* látványai már szinte említésre sem méltóak az *Orgnac-zsombolyban* látott újabb palacsinta-sztalagmitok mellett. A barlanglátogatás után felkerestük a közelben berendezett prehistorikus múzeumot is, amely főleg az ugyancsak a közelben feltárt Chauvet-barlang leleteit mutatta be. A látványokra a koronát mégis a *Forestière-barlang* aragonit- és kalcitkristályai tették fel. Sajnos az él-

A Vaucluse-forrás kisvízi időszakban

A Montpellier de Vieux nevezetes sziklakapuja

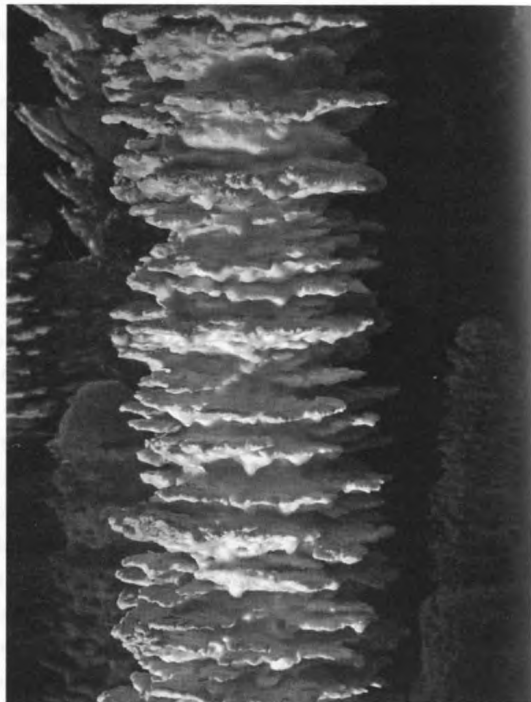
ményeket rendkívüli mértékben csökkentette a magát ugyancsak barlangkutatóként minősítő helyi túravezető, aki szinte hisztériás rohamokat kapott, amikor közelebbről és az engedélyezettnél hosszabb ideig próbáltunk gyönyörködni a mind színükben, mind formájukban rendkívül változatos képződményekben.

A közvetlenül az *Ardeche-szurdokában* található idegenforgalmi barlangok közül három jellegzeteset választottunk ki.

Elsőként a *Madeleine-barlangot* látogattuk meg, amely hatalmas, a 9 méteres hosszúságot is elérő cseppkőzászlóiról nevezetes. A barlangtúra után fantasztikus látványt nyújtott lepillantani az előttünk kanyargó Ardeche-folyóra és a rajta haladó rengeteg vadvízi kajakra. Ezzel a sportággal azonban csak másnap kívántunk behatóbban megismerkedni. Másodikként a Marzal-zsombolyba ereszkedtünk le. A 750 lépcsőből álló túraútvonal 125 méter mélységbe vezetett le, illetve a változatosság kedvéért fel is, hiszen innen az előző barlangokban megszokott liftek és kisvonatok, illetve siklók helyett gyalog kellett visszafelé is felkapaszkodni. A barlang után egy

A dél-franciaországi Aven Armand cseppkőcsodái(Hazslinszky Tamás felvételei)

jópofa őslényparkot is megnéztünk, míg utolsó programpontként a *Saint Marcel-barlang* szerepelt. Itt végre láthattunk egy eredeti barlangi rajzot is, valamint olyan oldásformákat, amitől megint elállt a lélegzetünk. Egy vasúti alagút méretű folyosó falait hatalmas méretű és fantasztikus vöröses és sárgás színekben pompázó hullámkagylók borították, de leírhatatlanok voltak a hatalmas méretű cseppkövek is, nem is beszélve a gyönyörűen megvilágított, vízzel teli mésztufagátokról. Ez már a 11-edik barlang volt, s egyik sem hasonlított a másikra, mindegyikben volt valami egyedi és még sohasem látott képződmény vagy forma. Nem is beszélve a rendkívül látványos fény- és hangjátékokról, ami egyik barlangban sem maradhatott el.

Hazafelé még újabb pillantást vetettünk az Ardeche-n kajakozó hatalmas tömegre, s csak reménykedtünk, hogy másnap nekünk is hasonló csodálatos élményben és időjárásban lesz részünk.

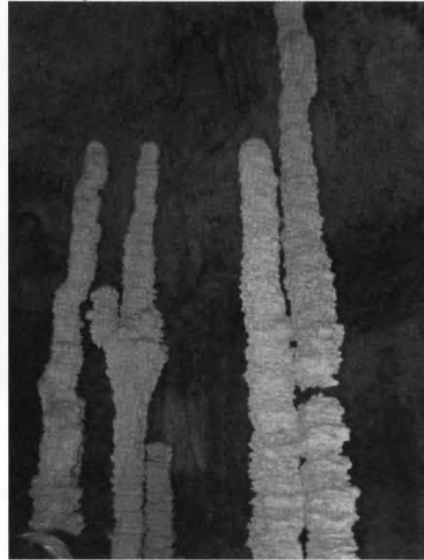
Sajnos a következő nap nem verőfényes napsütéssel kezdődött, s az időjárásjelentés is esős időt jelzett. Kétféle táv között lehetett választani: egy rövidebb, 6 km-es és egy hosszú, 30 km-es túrát. Mindkettő esetében busszal szállították vissza a résztvevőket a kiindulási helyre. Kétszemélyes csónakokban, mentőmellénnyel felszerelve, a társaság nagyobb része a hosszú túrára indult. Szerencsére a kezdeti kellemetlen, esős idő a nap második felére elmúlt, legalább ezzel nem tetézve a társaság szenvedéseit. Néhány hajó kivételével mindenki

Az Ardeche-folyó szurdoka

mert a korábbi, a tengerszint felett alig 100–200 m-rel található kempingek után az első éjszakai +2 °C-os hidegben úgy éreztük magunkat, mintha a Mount Everesten lettünk volna. Az első reggel vastag ködöt és ködszítalást is hozott, s ez szinte minden nap megisméltődött, csak az éjszakai hőmérséklet emelkedett 10 fok közelébe. A kemping tulajdonosa rendkívül szívélyes és segítőkész volt, rendelkezésünkre bocsátott egy fűtött helyiséget, ahol még aludni is lehetett, valamint mindenkinek, aki kért, vastag takarót is biztosított. Néhány nap után pedig már magyarul köszöntött bennünket.

A konferencia idején a tanulmányút résztvevői esetenként eltérő programot bonyolítottak. Volt, aki csak pihent, mások technikásabb barlangokban túráztak (Luire-barlang, Neufs-barlang, Gouffre Berger), míg a többség a központi szervezésű látnivalókat kereste fel. Így elsőként a Choranche-barlang fantasztikus szalmacseppköveiben gyönyörködhattunk, majd bepillantottunk a Gournier-barlang bejárati csarnokába.

Érdekes képződmény pár az Aven Orgnac-ban

borult, ki egyszer, ki többször. Fényképezőgépek áztak, illetve veszték el örökre, papucsok, szandálok úsztak el, illetve cseréltek gazdát. Nem is beszélve a számos külsérelmi nyomról, zúzódásokról, ütésekről, törött ujjról. A társaság úgy ért haza a kempingbe, mint a kalandozó magyarok a szent galleni vereség után. A sebek nyalogatására azonban nem sok idő maradt, másnap reggel indulni kellett a konferenciára.

A Vercors-i főhadiszállásunk a konferencia színhelyétől 11 km-re lévő Meandre kempingjében volt 6 éjszakára, 1000 méter tengerszint feletti magasságban. Ezt meg is szenvedtük,

Barlangrajz és gyönyörű oldásformák a Saint Marcel-barlang falain

Mi is felkerestük a Luire-barlang kiépített részeit, majd a Draye Blanche-barlangot, ahol a barlangot üzemeltető rendkívüli szimpatikus túravezető jóvoltából végre annyit időzhettünk és fotózhattunk, amennyit csak akartunk. Végül a Sassenage-barlang megtekintése, amely a Gouffre Berger vizét hozza felszínre, zárta az idegenforgalmi barlangok sorát. Overállos túrát is tettünk két kisebb, a La Ture és az Areniers-barlangokba. Fakultatív kirándulás keretében többen megnézték Grenoble-t. Két hegyi túrára is sikerült időt szakítani, melynek keretében először egy több, mint 1500 méteres, majd egy közel 2000 méteres csúcsra jutottak fel a vállalkozók. A konferencián több rövidebb tartózkodás után, egy teljes napot is eltöltöttek azok, akik az ottani eseményekkel és kiállításokkal kívántak ismerkedni, valamint egységesen részt vettünk a szerda esti sztereofilm-bemutatón, ahol nagyon szurkoltunk Egri Csabának, sikerrel, mert elhozta az első díjat!

A Társulat könyvtárát számos anyaggal sikerült gyarapítani, valamint jelentős postaköltséget is megtakarítottunk azzal, hogy kiadványcsere-partnereink közül jó néhány jelen volt, akik ugyancsak jelentős mennyiségű folyóirattal gazdagították gyűjteményünket.

Búcsút mondván a Vercors-hegységnek, egy éjszakát a Garda-tó mellett töltöttünk, ahonnan rövid városnézés keretében felkerestük Sirmionét, majd még aznap délután megérkeztünk a szlovéniai Vilenica-barlanghoz, ahol szlovén barátaink jóvoltából már számos alkalommal sikerült megszállnunk. Még aznap este lehetőséget biztosítottak számunkra, hogy az érdeklődők túrát tehessenek a *Lipiska jama*-ban. Utolsó napunk reggelén pedig a *Vilenica-barlangot* látogathattuk meg, ki tudja hányadszorra, ami most is lenyűgözte a társaságot.

A 17 napos és több mint 4500 kilométeres tanulmányút végére még a 22 személyes mikrobuszunk is elfáradt, és hazaérve Lentibe, a szokásos pihenőidő leteltével nem volt hajlandó beindulni.

Szerencsére hazai és nem francia nyelvterületen, bolt és mellékhelyiség, valamint esetleges füves sátorozóhely közelségében a társaság nem is nagyon vette szívére az eseményt. Végül azonban sikerült megjavíttatni a járművet, s így tartottuk magunkat a már szokásos késői hazaéréshez.

A rendkívül gazdag szakirodalmi kínálat

Fleck Nóra